

Raport privind 100 de zile de activitate a Guvernului Republicii Moldova

Sumar Executiv

La 25 septembrie 2009, Parlamentul Republicii Moldova (RM) a acordat vot de încredere Guvernului și Programului de activitate „Integrarea europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”.

Guvernul a moștenit o țară în profundă criză economică, cu o societate antagonizată și divizată, izolată în plan extern și cu relații înghețate cu partenerii de dezvoltare.

Fosta guvernare nu a asigurat un transfer civilizată de putere. Actualul Guvern a fost constrâns să realizeze în trei luni de zile ceea ce fosta guvernare urma să facă în decurs de un an – elaborarea politicii bugetar-fiscale, a Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu, a Legii Bugetului de Stat, etc.

Modelul de dezvoltare economică a țării a fost unul ineficient, iar criza financiar-economică a demonstrat acest lucru. În 2009, economia RM a înregistrat cel mai acut declin economic din ultimii 15 ani.

Produsul Intern Brut în ianuarie-septembrie 2009 s-a diminuat cu 7,7%, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2008.

Deficitul bugetar anual, la momentul preluării guvernării, era prognozat la nivelul de 16% din PIB, dar Guvernul a reușit prin acțiunile sale să-l diminueze la 7,8% la sfârșit de an.

Sistemul finanțelor publice a fost destabilizat grav. Criza economică a afectat partea de venituri a bugetului de stat. În ianuarie-octombrie 2009, veniturile au scăzut cu 8,6%, comparativ cu perioada similară din 2008. Iar majorările electorale ale salariilor și pensiilor în 2009, la care a recurs guvernarea comunistă, au contribuit la creșterea cheltuielilor publice cu 3,7%.

Fluxurile de investiții în țara noastră au scăzut brusc. Investițiile în capital fix s-au micșorat cu 42,5% în perioada ianuarie-septembrie 2009.

Prioritățile Guvernului în primele 100 de zile de activitate

Guvernul a acționat prompt pentru a gestiona criza economică, a stopa declinul și a relansa creșterea economică; a asigura funcționalitatea instituțiilor democratice și a statului de drept; a demara procesul de integrare europeană a țării și a asigura condiții de dezvoltare sectorului privat. Dar cel mai important, am reușit să redăm încrederea cetățenilor și a partenerilor de dezvoltare în capacitatea de dezvoltare democratică a țării.

Progres în realizarea Priorităților de Guvernare

1. Agenda de Integrare Europeană și Politică Externă

Guvernul a reușit să relanseze și să intensifice dialogul politic cu statele-membre ale UE, inclusiv la nivel de prim-miniștri (România, Germania, Italia, Franța, Marea Britanie, Polonia, Ungaria, Belgia, Suedia, Estonia ș.a.) în cadrul unor întrevederi bilaterale și evenimente cu caracter multilateral.

La 21 decembrie 2009, la Bruxelles, *pentru prima dată în istoria relațiilor RM-UE*, în cadrul ședinței Consiliului de Cooperare RM-UE, a fost adoptată Declarația Comună, care prevede obiective specifice de colaborare RM – Uniunea Europeană:

Demararea la 12 ianuarie 2010, a negocierilor privind Acordul de Asociere RM – UE;

Lansarea în 2010, a dialogului privind liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii moldoveni;

Demararea în 2010, a negocierilor privind crearea Zonei de Liber Schimb Cuprinzător și Aprofundat în contextul negocierii Acordului de Asociere;

Stabilirea cadrului de asistență macro-financiară din partea UE, pentru negocierea și implementarea ulterioară a Acordului de Asociere. Mai multe ministere și agenții publice vor fi consultate și asistate de consilieri de rang înalt ai UE, iar capacitățile instituționale ale instituțiilor-cheie în procesul de integrare europeană vor fi consolidate.

Guvernul s-a angajat să valorifice integral oportunitățile de dezvoltare oferite de „Parteneriatului Estic”, în cadrul platformelor bilaterală și multilaterală. RM a aderat la 18 decembrie 2009, la Tratatul Comunității Energetice, fapt ce va facilita integrarea noastră în piața energetică regională, va spori gradul de securitate energetică a țării, va stimula atragerea investițiilor străine în domeniu.

Deschiderea și schimbarea calitativă în relațiile cu partenerii europeni au fost posibile datorită faptului că, din primele zile, am reușit să asigurăm coerența declarațiilor și acțiunilor, spre deosebire de guvernarea precedentă.

În relațiile cu țările vecine România și Ucraina, s-a revenit la dialogul civilizată și constructiv, în spirit european, în interesul cetățenilor din țările noastre.

Una din primele decizii ale Guvernului a fost abrogarea Hotărârii de Guvern privind introducerea regimului de vize pentru cetățenii României, decizie salută de UE. În contextul dezvoltării și aprofundării relațiilor dintre RM și România, au fost semnate Acordul privind micul trafic la frontieră (care oferă drept de acces liber pe teritoriul statului vecin, fără vize, la circa 1,2 mln. de cetățeni ai RM); Acordul cu privire la punctele de trecere a frontierei de stat dintre România și RM; Protocolul de amendare a

Acordului privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor. Guvernul RM urmează să deschidă un consulat la Iași, iar România va deschide secții consulare la Bălți și Cahul, în viitorul foarte apropiat.

Dialogul constructiv cu Ucraina a fost reluat la nivel de Prim-miniștri și au fost deblocate discuțiile privind demarcarea frontierei moldo-ucrainene și problemele ce țin de proprietate. Cooperarea regională a RM în Europa Centrală și de Sud-Est a fost impulsionată.

Relațiile Republicii Moldova cu Statele Unite ale Americii reprezintă unul din obiectivele prioritare ale politicii externe ale țării noastre. În acest context, preconizăm să elaborăm documente de colaborare, care vor impulsiona relațiile bilaterale. La 22 ianuarie 2010, în cadrul vizitei Primului Ministru, Vlad Filat, în SUA va fi semnat Acordul de finanțare deplină din fondurile Corporației Provocările Mileniului (Compact) pentru proiectele *Tranziția la o agricultură performantă și Reabilitarea rețelei de drumuri*, precum și *Memorandumul de principii și proceduri între Republica Moldova și Statul Carolina de Nord cu privire la dorința de a întări bunele relații*.

Federația Rusă este un partener important al RM. În cadrul întrevederilor cu dl Vladimir Putin, Prim-Ministru al Federației Ruse, s-a convenit asupra priorităților de dezvoltare a relațiilor moldo-ruse în baza pragmatismului și beneficiilor mutuale. S-a reușit relansarea activității Comisiei mixte moldo-ruse pentru colaborarea comercial-economică și deblocarea exportului de vinuri moldovenești pe piața din Federația Rusa.

2. Gestionarea Impactului Crizei Economice

Prin acțiuni energice Guvernul a reușit să gestioneze competent impactul crizei economico-financiare.

Relațiile cu Fondul Monetar Internațional (FMI) au fost relansate. Guvernul a reușit să dezvolte un dialog și o colaborare bazate pe principii de responsabilitate și beneficii mutuale cu partenerii de dezvoltare, Banca Mondială, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și Banca Europeană pentru Investiții.

În octombrie 2009, Guvernul a reușit să negocieze un nou Acord-Memorandum de colaborare cu FMI pentru 2010-2012. Guvernul și-a onorat toate angajamentele asumate și noul Acord-Memorandum cu FIM urmează să fie aprobat de Consiliul de Directori Executivi al FMI la 29 ianuarie 2010. Acordul-Memorandum, în sumă de 590 milioane dolari SUA, va completa veniturile reduse din bugetul țării, oferind posibilitate Guvernului să-și onoreze obligațiunile pe plan intern și extern.

Negocierea Acordului-Memorandum de colaborare dintre Guvernul RM și FMI a permis deblocarea programelor de asistență financiară pentru țara noastră din partea organizațiilor și țărilor donatoare, stopate anterior (suport financiar din partea FMI, în valoare de 177 milioane Drepturi Speciale de Tragere (echivalentul a circa 180 milioane dolari SUA), pentru finanțarea necesităților bugetare; Comisia Europeană a acordat prima tranșă de

asistență financiară în valoare de 15 milioane EURO pentru implementarea reformelor în sectorul aprovizionării cu apă potabilă și salubritate; UE a oferit 12 milioane EURO pentru modernizarea rețelei de drumuri și cea de-a treia tranșă de 6 milioane EURO pentru suport bugetar în sectorul social).

În consultare cu mediul de afaceri, societatea civilă, partenerii de dezvoltare, Guvernul a elaborat și implementează *Planul de Stabilizare și Relansare Economică 2009-2011*. Planul reprezintă platforma Guvernului de politici și acțiuni pentru stabilizarea finanțelor publice, reluarea creșterii economice și asigurarea unei politici eficiente și juste de protecție socială a cetățenilor noștri.

În condițiile unui deficit bugetar anual, estimat la 16% din PIB la momentul preluării guvernării, Guvernul a reușit să asigure stabilitatea socială, să achite integral și la timp salariile angajaților din sectorul bugetar, să asigure transferurile către bugetele unităților administrativ-teritoriale, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor de asigurări medicale obligatorii. Salariile cadrelor didactice au fost majorate cu 24%, ajustându-le la salariul mediu pe economie. Guvernul are capacitate și resursele necesare pentru a-și onora în continuare toate obligațiile bugetare față de cetățeni și agenți economici.

3. Relansarea Creșterii Economice

Guvernul a demarat reforma cadrului juridic și instituțional de reglementare a activității de întreprinzător, în scopul creării unui mediu de afaceri favorabil.

A fost modificat Nomenclatorul produselor din domeniul reglementat, supuse certificării conformității obligatorii. Grupurile de mărfuri supuse certificării conformității obligatorii au fost reduse de la 250 la 41, ce va avea impact direct asupra costurilor serviciilor și produselor.

A fost modificată Hotărîrea „Cu privire la regulile de origine a mărfurilor”, pentru a asigura competiția corectă pentru producători și piața internă în fața importurilor masive preferențiate și excluderea posibilității de utilizare a statutului preferențial de rezident al zonelor economice libere pentru mimarea operațiunii de producere, obținere a statutului de produs originar și introducerea acestuia în regim preferențial pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova.

Guvernul a aprobat noi reguli de import al cărnii și produselor din carne, cu scopul liberalizării și demonopolizării acestui segment de piață, protejării consumatorului final și a producătorului intern. Sistemul de monitorizare al prețului la carne și la produse din carne pe întregul lanț valoric va fi implementat pentru a nu admite importuri subevaluate și de calitate suspectă.

Guvernul va acorda în 2010, 300 mln. lei sub formă de subvenții de stat în *agricultură* în trei direcții prioritare: dezvoltarea producției cu valoare adăugată de origine vegetală și

origine animalieră, stimularea investițiilor în crearea întreprinderilor de prelucrare și infrastructura post-recoltare. *Pentru prima dată*, subvențiile vor fi oferite în bază de concurs al proiectelor de afaceri, pentru care vor fi eligibili toți agenții economici din domeniu, în mod special micii producători agricoli, care au avut acces limitat la subvenții de stat în ultimii ani. Guvernul a deblocat exportul vinului în vrac, a eliminat barierele la exportul de struguri și a avansat în eforturile sale de a redeschide pentru vinurile moldovenești piața rusă.

Guvernul a reușit să elaboreze și să promoveze în Parlament Legea Bugetului pentru 2010 și Politica bugetar-fiscală, care oferă instrumentariul necesar pentru a activa în 2010 și a relansa creșterea economică. Prognozăm depășirea recesiunii economice până în primul trimestru al anului 2010, o creștere economică graduală de la 1,5% în 2010 până la 5% în 2012. Ponderea deficitului bugetar în PIB va descrește gradual de la 9% în 2009 până la 3% în 2012; iar deficitul contului curent se va stabiliza în jurul cotei de 10% din PIB.

4. Acțiuni ale Guvernului în domeniile social, sănătate și educație în contextul crizei economice

În domeniul social, pentru reducerea impactului crizei economice asupra celor mai vulnerabile categorii ale populației, Guvernul a identificat resurse pentru implementarea unui nou sistem de asistență socială, care prevede o majorare a alocațiilor pentru asistență socială în 2010, inclusiv prestațiile de șomaj, cu 40% în raport cu anul 2009. Cuantumul indemnizației unice la nașterea copilului va fi majorat în 2010 cu 300 lei: pentru primul copil va constitui 1700 lei, iar pentru fiecare copil următor - 2000 lei. Va urma în 2010 și majorarea diferențiată a indemnizației pentru îngrijirea copilului persoanelor asigurate și neasigurate.

În sistemul de sănătate, Guvernul a moștenit o situație dificilă, finanțarea programelor naționale de sănătate din buget a fost stopată de fosta guvernare încă din luna mai 2009. Guvernul a sporit finanțarea de la bugetul de stat prin majorarea transferurilor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală cu 5,4% față de nivelul aprobat pentru 2009, a redirecționat spre asistență medicală primară 31,1% din fondul de bază al asistenței medicale obligatorii, cu 1,8% mai mult decât în 2009.

În domeniul educație, Guvernul elaborează Strategia Sectorială pe termen lung privind dezvoltarea sistemului educațional în RM și noul Cod al Educației. Astfel va fi creat cadrul de modernizare a sistemului de educație cu racordarea lui la valorile și standardele europene și noile priorități de dezvoltare economică și necesități ale pieței muncii din RM.

5. Independența justiției și stat de drept

Guvernul a întreprins acțiuni de reformare de ordin structural și procedural în justiție.

Pentru a asigura activitatea independentă a Consiliului Superior al Magistraturii, Adunarea Generală a Judecătorilor a ales noi membri în organul de autoadministrare judecătorească,

iar Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege privind transferul Departamentului de administrare judecătorească din subordinea Ministerului Justiției în cea a Consiliului Superior al Magistraturii.

A fost lansat procesul de liberalizare a sistemului de executare a hotărârilor judecătorești în scopul soluționării problemei neexecutării sau executării întârziate a hotărârilor judecătorești, care afectează încrederea cetățenilor în actul de justiție și calitatea mediului de afaceri în RM. Noul proiect de Lege privind executorii judecătorești, aprobat de Guvern, prevede instituirea sistemului de executori judecătorești privați, crearea spațiului de competiție liberă și de motivare a executorilor judecătorești, garantarea accesului cetățenilor la serviciile prestate de executori.

Reforma Instituției Avocaturii a fost elaborată în colaborare cu partenerii de dezvoltare și a fost aprobată de Guvern.

Reformarea sistemului organelor interne a fost și este una dintre cele mai mari provocări pentru actualul Guvern. Fosta guvernare a politizat efectivul polițienesc și l-a antrenat în activități care au prejudiciat imaginea organelor de drept și au diminuat încrederea cetățenilor în instituțiile de asigurare a ordinii publice. Evenimentele din 7-8 aprilie 2009 au demonstrat intensitatea și dimensiunea acestui fenomen. Astăzi, poliția nu mai este antrenată în activități improprii, ingerința politicului în activitatea poliției este totalmente exclusă, implicarea unor polițiști și foști conducători ai MAI în tragicele evenimente din 7-8 aprilie este cercetată, vinovații urmînd să fie trași la răspundere, potrivit legislației în vigoare.

6. Descentralizarea puterii și asigurarea autonomiei locale

Guvernul s-a angajat în procesul de modernizare a administrației publice și de dezvoltare a unui dialog continuu cu reprezentanții societății civile, sectorului privat, patronatelor, tinerilor. Astfel, Guvernul a creat Consiliul Național pentru Participare - platforma de dialog, colaborare și parteneriat cu societatea civilă în elaborarea și implementarea politicilor de dezvoltare a RM. De asemenea, Guvernul va dezvolta și promova parteneriatul public-privat, pentru a presta servicii publice de calitate și eficiente, în beneficiul cetățeanului. Guvernul a inițiat, cu suportul partenerilor de dezvoltare, acțiuni de consolidare a propriului sistem de comunicare, pentru a asigura transparența procesului decizional.

7. Reintegrarea țării

După o lungă pauză, au fost reluate reuniunile neformale în formatul „5+2”, dialogul bilateral informal la nivelul reprezentanților politici la Viena și Tiraspol în noiembrie 2009. Guvernul a pregătit relansarea activității grupurilor de lucru pe probleme de interes comun. Executivul și-a asumat gestul de a propune suspendarea pentru 6 luni a aplicării interdicțiilor de călătorie în UE și SUA pentru oficialii transnistreni. Pentru a facilita reîntegrarea oamenilor din regiunea transnistreană în spațiul economic, politic, social și

informațional al RM, Guvernul a extins pe termen nedefinit facilitarea documentării populației și a eliminat termenul privind condițiile specifice de declarare a mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est.

Prioritățile Guvernului pentru anul 2010

Depășirea crizei economice

Guvernul s-a angajat să dezvolte o economie atractivă în interior și competitivă în exterior. RM poate deveni țară cu cel mai bun și atractiv mediu de afaceri din Europa Centrală și de Est. Guvernul va continua acțiunile de eliminare a barierelor administrative și instituționale, de demonopolizare și liberalizare a economiei țării; va moderniza sistemul de educație și integrare a RM în spațiul de educație și de cunoaștere european; va dezvolta sectorul tehnologiilor de comunicare și informare și va aplica aceste tehnologii pentru eficientizarea și responsabilizarea sistemului administrativ și al serviciilor publice.

2. Agenda de integrare europeană a Guvernului Republicii Moldova prevede:

Asigurarea unui dialog dinamic cu UE și implementarea reformelor interne pentru liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii moldoveni;

Participarea angajată și de calitate a instituțiilor statului în negocierea Acordului de Asociere și a Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Comprehensiv;

Aprofundarea relațiilor și obținerea sprijinului statelor membre ale UE în procesul de integrare europeană a RM.

3. Aprofundarea reformei administrației publice centrale și demararea procesului de descentralizare și asigurare a autonomiei locale

Competența, profesionalismul și eficiență în administrația publică sînt determinante pentru eforturile de modernizare a țării noastre. Guvernul va intensifica acțiunile de combatere a corupției, utilizării instituțiilor statului și serviciilor publice neperformante pentru a abuza de banii publici.

4. Extinderea și aprofundarea dialogului cu cetățenii Republicii Moldova de peste hotare, în scopul protejării intereselor lor în țările în care se află și aici, la ei acasă.

5. Dezvoltarea unui dialog instituționalizat cu cetățenii, societatea civilă, sectorul privat, mediile academice.

6. Consolidarea încrederii între ambele maluri ale Nistrului, prin realizarea proiectelor comune în sănătate, infrastructură, educație, agricultură, ecologie, transport, dezvoltare economică.

7. Aprofundarea relațiilor cu partenerii de dezvoltare, țările vecine și Uniunea Europeană în spiritul european, în baza principiilor de colaborare și a beneficiilor mutuale.

Guvernul mulțumește partenerilor de dezvoltare, sectorului privat, societății civile pentru deschidere și colaborare la elaborarea și implementarea programelor și acțiunilor de modernizare și dezvoltare a țării.